

Arc triomfal que dona una major noblesa a la carretera tarragonina, la *via Augusta* de l'antiga Roma. En la seva forma senzilla, aquest arc és testimoni de la grandesa

que assolí aquella civilització i en les seves pedres volem veure-hi nosaltres no pas el record de gestes guerrereres, sinó el símbol de la civilitat al cor mateix de la carretera

L · A R C · D E · B A R À

LA CARRETERA

MAI de la vida la carretera no havia assolit el prestigi que té avui a tot el món. Mai no havia arribat a la plenitud de vida de l'hora present. Enllà d'enllà del temps, sabem que l'home, emportat pel desig de veure noves terres i de conèixer altra gent, s'abandonava al corrent de les aigües, i dels rius i de la mar en feia els seus camins. Aquell desig fressà, després, els primers camins de la terra. L'home dels cims volgué devallar al pla i la gent de les valls sentia fretura d'enfilarse allí on semblava que el cel era al seu abast. I l'enginy obrí el caminet, que fou la iniciació de la sociabilitat entre els homes, i el caminet anà allargant-se i eixamplant-se amb l'instint d'agermanar els pobles. I els pobles més forts, com els homes més braus i més ardits, es llençaren per les rutes de la terra, com abans s'havien abandonat mar enllà o riu avall; sols que ara feien camí a mercè de llur voluntat.

A mesura que els pobles s'anaren formant, anà creixent aquell desig i es féu més viva aquella necessitat. Així els perses i després els romans — o, audició d'Enciclopèdic! — sabem que obriren llargs camins ferrats i realitzaren obres d'enginyeria que encara són la nostra admiració. Fôren les vies per on s'escolava l'excés de vida d'aquelles civilitzacions; els camins per on es llençaven les cavalcades de llurs exèrcits de guerrers i per on marxaven les caravanes de llurs mercaders. L'esforç d'aquelles

civilitzacions apar que sofrí un atur. Durant molts segles l'història no ens parla de cap altre esforç com el d'aquella gent. Però el camí ja era fressat. L'home podia aventurar-se més enllà de les muntanyes que encerclaven el tros de terra on havia bastit el seu clos. I l'afany de córrer món es féu més viu en ell a cada punt. I si primerament el seu enginy l'aventurà a confiar-se als corrents dels rius i de la mar, i després guanyà la terra, de temps ha que s'afanya per a afiançar-se en els camins de l'aire, fent realitat el somni de mil generacions.

* * *

L'invent del ferrocarril, en el segle passat, trasbalsà la vida que havia nascut al marge de la carretera. La carretera no abastava a les necessitats de l'home. Els que hi transitaven havien d'estar sempre a mercè dels malfactors. I el viatjar era un suplici i no un goig. Només els rodamons d'ànima aventurera i els homes més ardits es feien carretera enllà per gust. Però les necessitats del viure manen en l'home, i, vulgues o no, aquest havia de córrer món també.

El ferrocarril venia a satisfer aquella necessitat. Les distàncies s'escursaven. Els pobles no eren tan lluny els uns dels altres. Però el ferrocarril fou la ruïna dels hostals, i féu desaparèixer aquelles diligències que entraven a les viles amb música de picarols i amb crits del majoral i espetecs de tralla. Els vells matelots moriren sense descendència a les